

Jaarverslag Meldpunt Misbruik 2012

INHOUD

PAGINA

1. Van het bestuur	3
2. Veiligheid met beleid	4
3. Wat heeft het Meldpunt bereikt?	4
4. Het Meldpunt in contact met	5
5. De cijfers spreken	5
6. Wat wil het Meldpunt bereiken?	6
7. Financieel overzicht	7

1. Van het bestuur

Voor u ligt het verslag van de Stichting Meldpunt Misbruik in Kerkelijke Relaties over het jaar 2012. Het bestuur spreekt zijn waardering uit voor het werk dat de medewerkers van het Meldpunt hebben verzet. Wij zijn dankbaar dat de werkzaamheden uitgevoerd konden worden en dat steeds duidelijker wordt dat slachtoffers en kerkenraden de weg naar het Meldpunt weten te vinden.

Met dit verslag willen wij u informeren over de werkzaamheden die zijn verricht en de initiatieven die zijn ontplooid. We hopen en bidden dat de kerken het Meldpunt blijven steunen, zodat de medewerkers er voor de kerken kunnen zijn wanneer dat nodig is.

Als medewerkers en bestuur bidden wij onze Hemelse Vader om wijsheid, kracht en zegen bij dit werk.

Medewerkers Meldpunt

Mevrouw C. de Ruyter werkt als coördinator en hulpverlener bij het Meldpunt. Mevrouw I. van Dongen is voorlichter / PR medewerker. Tussen mevrouw de Ruyter en mevrouw van Dongen is een prima samenwerking. Deze medewerkers vullen elkaar aan en steunen elkaar in het vaak moeilijke en ingewikkelde werk. Het bestuur heeft met beide medewerkers een goede en open verstandhouding. Wij constateren dit met vreugde en hopen dat deze manier van werken in de komende jaren mag blijven voortbestaan.

Bestuurssamenstelling

In het bestuur van het Meldpunt zijn de drie kerken vertegenwoordigd:

Mevrouw S. Rustenburg- van de Poppe, de secretaris vertegenwoordigt de Christelijke Gereformeerde Kerken.

De heer W. Vrijmoeth vertegenwoordigt de Nederlands Gereformeerde kerken en draagt zorg voor de financiën.

Mevrouw E.M. de Boer- Bouwmeester is voorzitter en vertegenwoordigt de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt.

Bestuursvergaderingen

Als regel vergadert het bestuur eenmaal per kwartaal. Bestuursleden en medewerkers zijn op deze vergadering aanwezig en ieder brengt zijn of haar agendapunten in. Daarnaast is er in voorkomende zaken telefonisch of per e-mail contact tussen één of meer bestuursleden en / of één van de medewerkers. Bestuursleden en medewerkers maken deel uit van het Harderwijker Beraad dat doorgaans tweemaal per jaar vergadert. Het Harderwijker Beraad is het overlegorgaan van de drie aan het Meldpunt verbonden kerken. Het Meldpunt rapporteert aan het Harderwijker Beraad, kan om advies vragen en punten ter bespreking aanvragen. Het Harderwijker Beraad houdt voeling met hetgeen er in de kerk en maatschappij speelt op het gebied van seksueel misbruik.

De begroting voor de komende jaren en de verantwoording van de financiële uitgaven van het jaar 2012 zijn opgenomen in het hoofdstuk Financiën.

Namens het bestuur,

Els M. de Boer, voorzitter.

2. Veiligheid met beleid

De kerk hoort bij uitstek een plaats te zijn waar je veilig bent. Om veiligheid zoveel mogelijk te kunnen waarborgen is openheid noodzakelijk en het opstellen van afspraken en spelregels een logische stap. Eén van de 'spelregels' in de kerken is dat de kerkelijke functionaris te allen tijde verantwoordelijk is voor het zuiver houden van de relatie. De gezagsrelatie die een kerkelijk functionaris ten opzichte van een 'gewoon' gemeentelid heeft, maakt dat die verantwoordelijkheid 'eenzijdig' bij de kerkelijk functionaris ligt.

Het Meldpunt Misbruik keurt elke seksueel getinte handeling af en verklaart dat seksueel misbruik de grens van persoonlijke integriteit overschrijdt en slachtoffers ernstig beschadigt. Seksueel misbruik in kerkelijke relaties schaadt het vertrouwen dat de gezagspositie met zich meebrengt. Seksueel misbruik is in strijd met wat ons in Gods Woord wordt voorgehouden ten aanzien van de omgang met de naaste.

Het Meldpunt Misbruik wil een veilige haven zijn voor slachtoffers, zodat zij hun verhaal kunnen doen en professioneel advies en begeleiding krijgen. Het Meldpunt zet zich in voor het verbeteren van de veiligheid in de kerken door te werken aan preventie en door advies en informatie te verstrekken. Om die reden stimuleert het Meldpunt kerken interne vertrouwenspersonen aan te stellen.

3. Wat heeft het Meldpunt bereikt?

Voorlichting

Het afgelopen jaar zijn we in diverse kerken betrokken bij preventie en voorlichtingsactiviteiten. Doelstelling hiervan is voorlichting geven over misbruik in kerkelijke relaties en het voorkomen daarvan. We stimuleren kerken om zelf aan de slag te gaan met preventieactiviteiten zoals het opstellen van gedragscodes, het aanstellen van vertrouwenspersonen en het verstrekken van informatie over het Meldpunt.

Interne Vertrouwenspersoon

Het Meldpunt stimuleert kerken een vertrouwenspersoon aan te stellen, afhankelijk van de grootte van de kerk kunnen dat er 1 of 2 zijn, liefst een vrouw en een man.

Het Meldpunt raakt steeds meer overtuigd van de kracht van preventie. We denken daarbij aan gedragsregels, bespreekbaar maken van (preventie van) seksueel misbruik, signaalfunctie. Daarvoor is het nodig dat een vertrouwenspersoon korte lijnen met de kerkelijke gemeente heeft. Pas als een vertrouwenspersoon zichtbaar aanwezig is, zal zij / hij vertrouwen winnen en deze rol van de gemeente krijgen. Wil een gemeentelid liever contact met iemand op afstand, dan vervult het Meldpunt de rol van vertrouwenspersoon.

In 2012 staan bij het Meldpunt 176 interne vertrouwenspersonen geregistreerd. Deze vertrouwenspersonen zijn aangesteld in de drie kerken waar het Meldpunt mee verbonden is. Het Meldpunt biedt vertrouwenspersonen een cursus aan van 4 dagdelen waarin zij / hij vaardigheden aangeleerd krijgt om als eerste aanspreekpunt te kunnen dienen en om de preventietaak goed uit te kunnen oefenen. In 2012 werd de cursus Interne Vertrouwenspersoon 8 maal door het Meldpunt gegeven aan totaal ruim 70 deelnemers.

Gastlessen

Het Meldpunt Misbruik verzorgt gastlessen op de Theologische Universiteit in Kampen en de CHE in Ede. Deze lessen hebben een tweeledig doel:

1. De studenten die worden opgeleid voor een beroep als predikant of kerkelijk werker nemen kennis van de relevante aspecten t.a.v. seksueel misbruik in kerkelijke relaties.
2. Deze aspecten nemen de studenten mee in hun ontwikkeling als beroepskracht.

Als beroepskrachten zich bewust zijn van hun positie, hun verantwoordelijkheden en hun kwetsbaarheid dan zullen zij 'maatregelen' nemen om hun beroep zo zuiver mogelijk uit te voeren. Op deze wijze wil het Meldpunt de veiligheid in de kerken bevorderen.

4. Het Meldpunt in contact met

- **De media**

Het Meldpunt Misbruik is ervan overtuigd dat transparante communicatie een uitstekend middel is om geruchten en miscommunicatie te voorkomen. Zo publiceert het Meldpunt jaarlijks het jaarverslag ten behoeve van alle relevante media. Het Meldpunt levert een bijdrage aan discussies over zaken die het Meldpunt betreffen en heeft in het Nederlands Dagblad van 19 januari 2012 een bijdrage geleverd aan de discussie over het al dan niet verplicht stellen van een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) voor kerkelijke functionarissen.

Seksueel misbruik in kerkelijke relaties ligt maatschappelijk zeer gevoelig. Vooral kerken die in hun gemeente geconfronteerd worden met seksueel misbruik zullen dit uit ervaring beamen. Kerken worden terecht aangesproken op hun ethiek gebaseerd op onder andere de 10 geboden, waar misbruik absoluut mee in strijd is.

Echter, onzorgvuldige berichtgeving of media-aandacht die de fijngevoeligheid van dit onderwerp mist, maakt meer kapot dan je lief is. Zo worden slachtoffers in de media geconfronteerd met feiten over het misbruik die ze liever niet publiek gemaakt zouden zien. Onjuistheden in de berichtgeving beschadigen het slachtoffer en zijn / haar omgeving. Sommige media bieden een platform voor het uiten van frustraties en wraakacties. Deze vorm van zogenaamde openheid kan grote impact hebben en het melden van misbruik zelfs in de weg staan. Dat is een punt van zorg.

- **De kerken**

Buiten de regelmatige contacten die het Meldpunt heeft met CGK, NGK en GKv kerken heeft het Meldpunt in december 2012 deelgenomen aan een uitwisselingsmoment tussen diverse kerken, een initiatief van de Raad van Kerken. Directe aanleiding voor dit overleg rond het thema veiligheid bij kinderen en kwetsbaren waren de publicaties rond seksueel misbruik binnen de kerken. Doelstelling van dit overleg was: ervaringen uitwisselen en informatie delen.

- **Movisie**

Het Meldpunt is betrokken bij de ontwikkeling van integriteitinstrumenten die binnen de kerken gebruikt kunnen worden. Er wordt bijvoorbeeld gewerkt aan een 'hertaling' van de werkmap "In Veilige Handen". Deze toolkit is na een vertaalslag een goed bruikbaar instrument ten behoeve van veilig jeugdwerk. Movisie belegt met regelmaat overleggen met diverse kerken en zet daarbij hun ervaring en professe in om de veiligheid binnen de kerken te verbeteren.

5. De cijfers spreken

Eén van de doelstellingen van het Meldpunt is het (anoniem) registreren van contacten, onder meer ten behoeve van signalering en preventie. De cijfers in deze kolom geven een beeld van de afgelopen vijf jaar.

Jaar	Klacht	Melding	Signaal	Advies	Preventie/voorlichting	Totaal
2008	0	1	1	14	2	18
2009	2	2	0	12	2	18
2010	0	12	1	26	9	48
2011	0	4	0	22	14	40
2012	0	5	1	21	12	39

Klacht

Er is sprake van een klacht als het Meldpunt het slachtoffer van seksueel misbruik in kerkelijke relaties begeleidt bij de gang naar de klachtencommissie.

Melding

Als er sprake is van misbruik in kerkelijke relaties registreert het Meldpunt dit als een melding. Het Meldpunt doet niet aan waarheidsvinding. Elke melding van seksueel misbruik wordt door het Meldpunt als zodanig behandeld en geregistreerd.

Niet elke melding leidt tot een klacht. Dit heeft verschillende oorzaken. Slachtoffers ervaren de gang naar een klachtencommissie vaak als emotioneel extra belastend. Dit verklaart een deel van het verschil in het aantal meldingen en het aantal klachten. Een andere reden voor dit verschil is het feit dat veel kerken zelf adequaat optreden als er sprake is van een melding van seksueel misbruik. Er wordt in die gevallen vaak afgezien van een gang naar de klachtencommissie. Betreft de melding van seksueel misbruik een minderjarige, dan adviseert het Meldpunt altijd om aangifte te doen bij de politie. Neemt de politie deze aangifte in behandeling, dan kan van een gang naar de klachtencommissie afgezien worden.

Signaal

In de afgelopen vijf jaar heeft het Meldpunt driemaal een signaal geregistreerd. Bij een signaal is er geen sprake van misbruik, wel bestaat er zorg over een bepaalde situatie die onveilig zou kunnen zijn of zou kunnen worden. In die situaties geeft het Meldpunt advies gericht op preventie.

Advies

Het Meldpunt wordt regelmatig benaderd door kerken en gemeenteleden als er sprake is van seksueel misbruik in andere dan kerkelijke relaties. Het betreft hier met name situaties van incest en andere vormen van seksueel misbruik of ongewenste seksuele benaderingen. Het Meldpunt neemt deze meldingen serieus en geeft ook in dergelijke situaties deskundig advies, gericht op doorverwijzing. Met enige regelmaat melden slachtoffers van seksueel misbruik uit andere dan de drie gereformeerde kerken zich bij het Meldpunt. Het advies bestaat dan uit doorverwijzing naar of bemiddeling bij de melding aan de Meldpunten van de Rk kerk, evangelische gemeenten of de PKN. Ook geeft het Meldpunt advies aan kerkenraden op het gebied van nazorg en herstel.

Preventie / voorlichting

Het Meldpunt constateert een groeiende belangstelling van de kerken op het gebied van preventie. Zowel kerkenraden als interne vertrouwenspersonen benaderen het Meldpunt met vragen op het gebied van voorlichting, het opstellen van een communicatieplan en gedragscodes.

Contacten per kerkgenootschap 2012

CGK	8
GKv	17
NGK	6
Anders	4
Onbekend	4

6. Wat wil het Meldpunt bereiken?

Het Meldpunt heeft tot doel

- Geven van informatie/advies
- Begeleiding van het slachtoffer bij het maken van keuzes
- Eventuele verwijzing van klagers naar klachtencommissie
- Begeleiding voor, tijdens en na een procedure bij de klachtencommissie
- Verwijzing van het slachtoffer naar intensievere vormen van hulp
- (Anonieme) rapportage ten behoeve van signalering/preventie

Begeleiding kerken

Het Meldpunt adviseert kerkenraden als er sprake is van situaties van misbruik. Het protocol 'Hoe te handelen in situaties van misbruik in kerkelijke relaties' is als handleiding aan de kerken beschikbaar gesteld en te downloaden op de website.

Het Meldpunt signaleert dat er veel mis kan gaan rondom meldingen van misbruik. Het Meldpunt adviseert de kerken gebruik te maken van een gemeentebegeleider om het proces na de melding goed te laten verlopen. Op termijn wil het Meldpunt naast en in samenwerking met de gemeentebegeleiders kunnen beschikken over een pool van communicatieadviseurs die in voorkomende gevallen gemeenten en kerken kunnen adviseren op het gebied van communicatie en woordvoering met de media.

Echter, gemeentebegeleiding en communicatieadvies vallen expliciet niet onder de verantwoordelijkheid van het Meldpunt. De kerken zelf zijn verantwoordelijk voor een goede afhandeling van een melding. Het Meldpunt heeft hierin een adviserende rol.

Toerusting Interne Vertrouwenspersonen

Op zaterdag 25 mei 2013 vindt een toerustingsdag plaats voor alle interne vertrouwenspersonen die in de 3 aan het Meldpunt verbonden kerken actief zijn. Deze toerustingsdag heeft als motto: "Veiligheid met beleid" en heeft tot doel de vertrouwenspersonen toe te rusten en praktische tools in handen te geven. Tegelijk biedt het gelegenheid voor onderling contact en het delen van ervaringen.

Veilig Jeugdwerk

In samenwerking met het CGJO, de organisatie voor jeugdwerk uit de Christelijke Gereformeerde Kerk werken we aan de totstandkoming en implementatie van het stappenplan Veilig Jeugdwerk. De verwachting is dat dit in september 2013 aan de kerken gepresenteerd kan worden.

Huiselijk geweld

Zoals uit de cijfers van het Meldpunt blijkt (zie 5. De cijfers spreken) wordt het Meldpunt regelmatig om advies gevraagd in situaties van huiselijk geweld, zoals incest. Het Meldpunt verwijst daarbij naar de thema-avonden over huiselijk geweld die door de Driehoek, instelling voor kerkmaatschappelijk werk, worden georganiseerd. Daar is een 'Routekaart Signaleren en melden van huiselijk geweld' beschikbaar.

Restyling huisstijl en middelen

Dankzij een gift uit de Christelijke Gereformeerde Kerken is het Meldpunt in staat de website, de folders en posters te vernieuwen. De huidige website is sterk verouderd en een logische indeling ontbreekt. Met veel enthousiasme is hiermee in april 2013 gestart.

7. Financieel overzicht 2012

Personeelskosten	€ 29.676
Onkosten bestuur	€ 552
Allerlei	€ 513
Bankkosten	€ 72
Totaal	€ 30.813

Het vermogen op 31 december 2012 bedroeg € 9.044

Verdeelsleutel kosten:

Christelijk Gereformeerde Kerken	32%
Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt	54%
Nederlands Gereformeerde Kerken	14%